

Průběžná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2014 – zakázka č. 2111 (pracoviště 01240, činnost 1210)

Název projektu: Míra resilience u žáků a žákyň na 1. stupni základní školy

Specifikace řešitelského týmu:

Odpovědná řešitelka:

Mgr. Iva Křoustková Moravcová, Ph.D.

Studentky magisterského studia na PdF UHK:

Petra Slavíková, Iveta Ficnerová

Celková částka přidělené dotace: 70 000 Kč

Cíl: Zjištění míry resilience u žákyň a žáků 4. ročníků základní školy. Zjištěná data budeme porovnávat s náhledem učitelky na míru resilience u daných žákyň a žáků. Cílem je rovněž porovnat míru resilience u žákyň a žáků běžné základní školy a školy výběrové. Další významná část výzkumu se bude v dalším roce zaměřovat na zjištění resilience u stejných dětí s odstupem jednoho roku.

Stručný popis postupu při řešení projektu

Realizovali jsme dotazníkové šetření zaměřené na zjištění míry resilience (příp. jednotlivých subkategorií resilience) u žákyň a žáků 4. ročníků ZŠ. Použit byl standardizovaný dotazník Resiliency scales for children and adolescents, a profile of personal strengths autorky S. Prince – Embury (2008). Dotazník (přeložen do českého jazyka) byl předložen celkově 93 dětem, které navštěvují běžnou základní školu. Souběžně byl stejný dotazník administrován 17 dětem výběrové základní školy (z většiny se zde vzdělávají děti s vyšším studijním nadáním). Zároveň třídní učitelka u dvaceti náhodně vybraných dětí z klasické školy vyplňovala subtest MAS (Sense of mastery scale) tak, jak si myslí, že ho vyplní samy děti. Získané údaje byly statisticky zpracovány.

Výzkumné otázky a výsledky výzkumu:

1. Jaká je celková úroveň resilience u žákyň a žáků 4. ročníků základní školy (tedy celkové výsledky RES a VUL u všech dětí souhrnně)?

Výsledky v testu RES (tedy zdroje, které děti mají k tomu, aby dokázaly zvládat náročné životní situace) a výsledky VUL (tedy zranitelnost, snížená schopnost odolávat náročným životním situacím) nám ukazují tyto hodnoty:

Zjistili jsme, že míra vulnerability (VUL - zranitelnost) je u dětí navštěvujících 4. ročník základní školy vyšší než zdroje (RES), které by mohly využít při setkání s nepříznivou životní situací. Aritmetický průměr stanovuje u VUL hodnotu 56,46 a u RES hodnotu 45,77 (u obou je maximální dosažitelná hodnota 80). Při stanovování výzkumné otázky jsme předpokládali, že bude míra zranitelnosti dětí nižší.

2. Jaké jsou celkové výsledky v testu resilience při porovnání výsledků dívek a chlapců (RES a VUL)?

Zjistili jsme, že míra RES, tedy zdrojů, je u chlapců (45,78) a dívek (45,77) srovnatelná. Naopak dívky v testu VUL (zranitelnosti) vykázaly lepší hodnoty. Chlapci dosáhli aritmetického průměru 57,31 a dívky 55,37 (čím vyšší je číslo v testu VUL, tím více je jedinec zranitelný). Tyto rozdíly však nejsou příliš výrazné. Podle zjištěných údajů jsou chlapci a dívky v tomto věkovém období, co se týká úrovně resilience, zhruba na stejné úrovni.

3. Existuje korelace mezi sebehodnocením žáka a hodnocením učitelky (míra optimismu, self-efficacy a adaptability)?

Pearsonův koeficient korelace vychází 0,544. Této hodnotě odpovídá p-hodnota 0,013. Je možno konstatovat, že hodnota korelačního koeficientu je statisticky významná (hladina významnosti 0,05). Lze tedy prohlásit, že existuje statisticky významný korelační vztah mezi sebehodnocením žáka/žákyně a hodnocením učitelky (hladina významnosti 5 %).

Spearmanův koeficient pořadové korelace vychází 0,576. Této hodnotě odpovídá p-hodnota 0,003. Je možno konstatovat, že hodnota korelačního koeficientu je statisticky významná (hladina významnosti 0,05).

4. Bude míra resilience v proměnných MAS, RES a VUL vyšší u žákyň a žáků výběrové školy v porovnání se školou klasickou?

Mann-Whitneyův Test (neparametrická obdoba Studentova dvouvýběrového t-testu)

U proměnných MAS a RES nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi klasickou a výběrovou školou (hladina významnosti 0,05). Příslušné p- hodnoty vychází: 0,661 pro MAS, 0,241 pro RES. U proměnné VUL byl na hladině významnosti 5 % zjištěn statisticky významný rozdíl mezi klasickou a výběrovou školou. Příslušná p- hodnota vychází 0,044, což je hodnota jen o málo menší než 0,050. Z tohoto důvodu (p-hodnota je blízká hraniční hodnotě 5 %) budeme prověřovat závěry týkající se proměnné VUL na větším souboru dat (větší počet respondentů výběrové ZŠ).

Závěr:

Byl použit standardizovaný dotazník Resiliency scales for children and adolescents, a profile of personal strengths autorky S. Prince – Embury (2008). V ČR neexistuje mnoho výzkumů, které by měřily resilienci zmíněným testem u tak nízké věkové skupiny. V navazujícím výzkumu budeme administrovat dotazník dalším min. 60 dětem z výběrové základní školy, abychom prověřili závěry týkající se proměnné VUL na větším souboru dat. Dotazník rovněž použijeme u jedné skupiny (klasická ZŠ) s odstupem jednoho roku. Je vhodné hledat možnosti působení školy na rozvoj resilience žákyň a žáků směrem k nižší zranitelnosti – nabízí se např. programy posilující schopnost využít osobnostní zdroje, programy na rozvoj sebepečení atd., které jsou běžné např. v USA.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Výsledky budou v tomto roce prezentovány na indexované konferenci.

Přehled realizovaných výdajů:

a) osobní náklady: 0 Kč

b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění

Petra Slavíková 5000 Kč, Iveta Ficnerová 5000 Kč – studentky se podílely na administraci dotazníků u žákyň a žáků na běžných základních školách, vyhodnocovaly výsledky dotazníkového šetření.

c) materiálové náklady:

- kancelářské potřeby 714 Kč

- externí disk 1767 Kč

- test Resiliency Scales for Children and Adolescents 5923 Kč

d) další provozní náklady a výdaje: 0 Kč

e) náklady nebo výdaje na služby: 0 Kč

f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje: 0 Kč

g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění: 0 Kč

Celkem realizované výdaje

18 404 Kč

Přílohy:

a) Výstup z i-magionu

Datum: 5.1.2015

Podpis odpovědné řešitelky

